

mavrica

2018, letnik 11. št. 41

KOLOFON:

Založnik:

SKD Istra Pula,
Držičeva 2, 52100 Pula, Hrvatska

Ime publikacije:

Mavrica

2018, letnik 11, št. 41

Urednica: Maja Tatković Diklić

Uredniški odbor:

Klaudija Velimirović, Danica Avbelj,

Danica Bojković, Mirjam Pram

Lektoriranje slovenskega jezika:

Mateja Klemenčič

Oblikovanje in grafična priprava:

AIKO, Maja Cerjak s.p.

Tisk: Tiskara Nova

Fotografija na naslovnici:

Advent v Zagrebu, Zdenko Mlinar

Fotografija na zadnji strani:

Pomlad se prebuja

Naklada: 300 izvodov

Mavrica je glasilo društev:

SKD Istra Pula

SKD Oljka Poreč

SKD Ajda Umag

Uradne ure Skd Istra Pula:

Uradni dnevi: 10.00 – 12.00

razen ob četrtkih: 16.00 - 18.00

Facebook ime: Skd Istra Pulj

Spletna stran: www.skdistra.hr

Prispevke za Mavrico pošljite na:

slovinci@skdistra.hr

Glasilo sofinancirajo:

Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence
v zamejstvu in po svetu, Savjet Republike Hr-
vatske za nacionalne manjine,
Mesto Pula

Fotografije:

Če ni drugače navedeno so fotografije last Skd
Istra Pula, ostalih slovenskih društev v Istri,
Fotolie, Slovenske turistične organizacije in
drugih internetnih virov.

No, dragi bralci Mavrice, tale pa je debela! Toliko dogodkov le v treh mesecih ... Za začetek, preberite intervju z novo, maja izvoljeno predsednico Zveze slovenskih društev na Hrvaškem, reško Slovenko Barbaro Riman Plazibat. Njena mladost, ambicioznost in profesionalna pot bodo zagotovo vplivali na dolgoročni razvoj vseh slovenskih društev na Hrvaškem.

Naš zbor Encijan je nastopal na mnogih prireditvah: peli so v Franciji, Avstriji, dvakrat v Sloveniji (Rogaška Slatina in Brežice). Tradicionalni julijski nastop Encijana pri nas v mestu pa je žal odpadel zaradi Svetovnega nogometnega prvenstva, a nič ne de, saj nas bodo razveselili septembra. Za nami so tudi dobro obiskani 2. Dnevi slovenskega filma, ko smo si lahko ogledali tri filme novejšje produkcije ter dobro, staro filmsko uspešnico »To so gadi«.

Letos mineva stota obletnica smrti Ivana Cankarja, zato so učenci dopolnilnega pouka slovenščine pripravili nekaj prispevkov. Prav zaradi tega dogodka so bili na zaključnem izletu v Ljubljani in na Vrhniki.

Tudi v umaški Ajdi so tudi bili pridni, poslali so nam kar štiri prispevke. Članice kreativne delavnice so letos branile barve našega društva na 5. Festivalu multikulturalnosti, kjer so na svoji stojnici predstavile vse, kar znajo ustvariti. Zaključili bomo s prijetnim in veselim Čezmejnim srečanjem, ki je bilo letos na Platku, ter s tradicionalno poletno glasbeno šolo citer in violine. Vsem želim prijetne počitnice.

Do naslednje Mavrice,

Maja Tatković Diklić, urednica

04 Intervju

Barbara Riman Plazibat – nova predsednica Zveze slovenskih društev na Hrvaškem

08 Dogodki v društvu

- 8 Encijan na četverodnevnoj turneji po Francuskoj i Luksemburgu
- 10 Dvodnevno gostovanje Encijana u Rogaškoj Slatini
- 11 Drugi dnevi slovenskega filma

12 Govorimo slovensko

- 12 Ivan Cankar
- 21 Učenci DPS obiskali Ljubljano in Vrhniko

22 Iz drugih društev

- 22 Primorska poje 2018 v Umagu
- 24 Muca Copatarica v Umagu in Novigradu
- 25 Gostovanje Ajdine folklorne skupine na Reki
- 26 Proslava 7. obletnice SKD Ajda

28 Dogodki v društvu

- 28 5. festival multikulturalnosti
- 29 11. slikarska kolonija v Turnju
- 30 Pavlova hiša Bad Radkersburg
- 31 Dobrodošli doma
- 33 Ajdovke sodelujejo na Dobrodošli doma
- 35 Čezmejno srečanje na Platku
- 37 Razstava slikarske delavnice
- 38 Citrarski koncert
- 40 Violina kraljica inštrumentov
- 41 Tri slastne sorodnice

43 Dogodki v mestu

Maja Tatković Diklić

b

Barbara Riman Plazibat nova predsednica Zveze slovenskih društev na Hrvaškem

Mlada znanstvena raziskovalka, ki se ukvarja s slovenstvom na Hrvaškem je maja izvoljena za novo predsednico Zveze slovenskih društev na Hrvaškem. Preberite kakšno vizijo razvoja Zveze ima in kako bo izpeljala vse, kar načrtuje.

Barbara Riman Plazibat, nova predsednica Zveze slovenskih društev na Hrvaškem

1. Izvoljeni ste bili za predsednico Zveze slovenskih društev na Hrvaškem. Kaj to pomeni za vas in kaj vas bo vodilo pri opravljanju te funkcije?

Za mene osebno, kot tudi za društvo iz katerega izhajam (Slovenski dom KPD Bazovica), izvolitev pomeni ogromno čast. Imam občutek velike odgovornosti in včasih, ko si ukradem nekaj minut miru, se sprašujem, ali bom zmogla. V teh trenutkih pa se zavedam, da imam podporo članov društva – predvsem članov upravnega odbora, predsednika Slovenskega doma KPD Bazovica Zvonimira Stipetića, podpredsednice dr. Jasmine Dlačić, tajnice Eve Ciglar – brez njihove podpore niti predsednica ne bi mogla postati. Imam tudi podporo članov drugih slovenskih društev na Hrvaškem. Zelo sem hvaležna, da so mi zaupali to funkcijo in iskreno upam, da jih ne bom razočarala. Kaj me bo vodilo? Ljubezen do slovenskega jezika in kulture, ki jo člani slovenskih društev na Hrvaškem zelo uspešno negujemo skozi različne aktivnosti. Želja, da se naredi še nekaj v smeri pridobivanja tistih pravic, ki jih pripadniki slovenske skupnosti na Hrvaškem imamo po

hrvaških zakonih. Upanje, da bi Slovenci na Hrvaškem postali bolj vidni tako na Hrvaškem kot tudi v Sloveniji, za kar so zelo pomembni mediji. Rada bi, da se odprejo večje možnosti, ko gre za učenje slovenskega jezika v hrvaških institucijah (učenje po modelu C). Rada bi, da bi se člani slovenskih društev kot tudi drugi pripadniki slovenske skupnosti, ki niso vključeni v delovanje slovenskih društev, zavedali, kako pomembno je ohranjanje slovensščine in slovenske kulture. Izjemno pomembno se mi zdi, da se naši otroci in vnuki tudi naučijo slovenskega jezika.

2. Kaj za vas osebno pomeni funkcija predsednice Zveze slovenskih društev na Hrvaškem? Zakaj ste se prijavili? Kaj vas je motiviralo? Ali ste si mogoče začrtali kakšno posebno nalogo, za katero menite, da bi jo mogli narediti kot predsednica Zveze?

Kot sem že omenila, pomeni izjemno čast in odgovornost. Za predsednico Zveze sem kandidirala, ker je znotraj Slovenskega doma KPD Bazovica obstajala želja članov, da bi se Zveza vrnila nazaj na Reko in

s tem namenom smo začeli iskati osebo, ki bi to dolžnost prevzela. Ko je dr. Jasmina Dlačić obljubila, da bo sprejela podpredsedništvo, ker medve že vrsto let zelo dobro sodelujeva in se dobro razumeva, je bila ta odločitev, malo lažja. Tudi tajnica Eva Ciglar vedno pomaga in takrat je obljubila, da bo tako tudi naprej. V stavbi Bazovice deluje tudi EU korak, organizacija za prijavo projektov, kjer je trenutno zaposlena Natali Iskra. Tudi ona je ponudila svojo pomoč v smislu prijave projektov (dodatno iskanje financiranja) in drugih aktivnosti, ki so pomembne za dobro delovanje Zveze. Tu je še veliko število drugih posameznikov, na katere lahko računam v vsakem trenutku, za kar sem jim iskreno hvaležna.

Najbolj pomembno se mi zdi, da se društva odprejo mladim ter da bi s skupnimi moči poskušali najti način, kako jih pritegniti. Za sedanje stanje glede vključevanja mladih niso kriva samo društva. Mislim, da je kriva tudi Slovenija s svojo politiko do zamejcev. Čeprav podpirajo projekte, ki vključujejo tudi mlade, je celotna situacija med Slovenijo in Hrvaško takšna, da danes na Hrvaškem ni popularno biti Slovenec. Žal, mladi na Hrvaškem ne poznajo sodobne slovenske kulture (mladih in perspektivnih pisateljev, glasbenikov ...), ali česa podobnega, kar bi jih pritegnilo, da se vključijo v delovanje slovenskih društev na Hrvaškem. Tema o mladih je zelo

Nova predsednica Zveze slovenskih društev na Hrvaškem Barbara Riman Plazibat na praznovanju 7. obletnice delovanja SKD Ajda iz Umaga

kompleksna in zelo pomembna. Vsekakor je treba delovati smeri pridobivanja mlajših članov.

So tudi druge teme, kot je boljše medsebojno komuniciranje, obveščanje, informiranje o dogajanjih v društvu, problemi dodatnega financiranja. Pogosto imajo člani društev odlične ideje, ki jih ne morejo uresničiti prav zaradi slabih finančnih sredstev.

Pa tudi že omenjena boljša medijska pokritost aktivnosti slovenskih društev na Hrvaškem, tako na Hrvaškem kot tudi v Sloveniji. Pogosto imam občutek, da smo nekako pozabljeni.

3. Ste raziskovalka, zaposlena na Inštitutu za narodnostna vprašanja. Od kod interes za to znanstveno področje? S čim se natančno ukvarjate pri svojem raziskovalnem delu?

Na Filozofski fakulteti na Reki sem končala zgodovino in hrvaški jezik in sem vedela, da hočem nadaljevati z doktoratom iz zgodovine. Nekako je bilo samoumevno, da s študijem nadaljujem v Ljubljani in ne v Zagrebu. V oktobru leta 2005 sem vpisala doktorat na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani pri mentorju dr. Božu Repetu. V tem času sem spoznala dr. Vero Kržišnik-Bukić, ki je obiskala Slovenski

dom KPD Bazovica na Reki. Kmalu za tem je bil tudi razpis za mladega raziskovalca na INV v Ljubljani. Od leta 2006 sem zaposlena tam. Izjemno sem ponosna, da sva skupaj z dr. Sonjo Novak Lukanovič, direktorico INV Ljubljana, s podporo ministra Žmavca uspeli odpreti enoto INV na Reki v marcu 2017. To je prva in edina znanstveno-raziskovalna institucija na Hrvaškem, ki raziskuje tematike povezane s slovenstvom na Hrvaškem.

Ukvarjam se z raziskovanjem predvsem zgodovine Slovencev na Hrvaškem. Vendar to ni samo zgodovina Slovencev na Hrvaškem, to je tudi del hrvaške zgodovine in slovenske zgodovine. Žal se tega ne zavedajo niti hrvaške niti slovenske institucije. Zgodovina na Hrvaškem je včasih še vedno zelo zaprta in vanjo ne sodi zgodovina manjšin, čeprav je ta izjemno pomembna za razumevanje hrvaške zgodovine pa tudi za razvoj družbe, v kateri danes živimo. Žal je ne priznajo. Za določene pomembne etape v zgodovini pa se sploh ne ve, ali se noče vedeti. Te tematike so še neraziskane: slovenski rudarji v Labinu, izgnanci v času druge svetovne vojne (nad 9000 jih je bilo iz Slovenije izgnanih v Slavonijo in so se potem vrnili nazaj v Slovenijo po 1945), številni učitelji, ki jih najdemo od obmejnih prostorih, vse do Splita in Dubrovnika. Recimo v pazinski gimnaziji pred prvo svetov-

no vojno so delovali številni slovenski učitelji, eden od njih je bil tudi Saša Šantel. Slovenski duhovniki, ki so delovali po celotni hrvaški, eden od njih je bil tudi Leopold Jurca. Pa še Anton Mahnič in Josip Srebrnič. Slovenski umetniki na Hrvaškem, bilo jih je veliko, danes pozabljeni od slovenskih in hrvaških raziskovalcev. Nekaj se premika, vendar zelo počasi.

Pri raziskovalnem delu se pogosto soočam s dejstvom, da Slovenci na Hrvaškem niso prioriteta tematika, pri prijavih znanstveno-raziskovalnih projektov pa je težko pridobiti sredstva prav zato, ker se Slovence na Hrvaškem obravnava kot skupino, ki je dobro sprejeta (intergirana), ki se je prilagodila, ni getoizirana, nima socialnih ali drugih težav. Prav zato so trenutno v Sloveniji (in tudi na Hrvaškem) bolj znane alesandrinke kot Slovenke, ki so prihajale na Hrvaško zaradi ekonomskih razlogov. Ni jih bilo malo. Predvidevajo, da jih je bilo med obema svetovnima vojnama samo v Zagrebu nad 10.000. Take ženske so bile v bogatih meščanskih družinah čistilke, guvernantke, gospodinje itn. Takih in podobnih tematik pa je veliko.

Področje slovenstva in položaj Slovencev na Hrvaškem sta izjemno slabo raziskana, kar prinaša mlajšim generacijam še ogromno dela.

4. Kaj menite o delovanju slovenskih društev na Hrvaškem? Kaj je dobro, kaj pa bi lahko bilo še boljše? Ali menite, da smo dovolj povezani med sabo?

Ker vem v kakšnih pogojih nekatera slovenska društva na Hrvaškem delujejo in ker vem, da gre predvsem za prostovoljstvo, iskreno občudujem njihovo delo in se »jim divim«. Danes je za vodenje kulturno-prosvetnega društva potrebno takšno znanje, kot bi imel podjetje. Imam občutek, da je vse izjemno birokratizirano. Nekatera društva delujejo odlično in res občudujem energijo članov in njihovo voljo do dela. Delajo nekaj pomembnega in lepega.

Prepričana sem, da vsako društvo deluje toliko, kolikor je v njihovi moči. Vsi vemo, da je vedno problem financiranja ter tudi prostorov društev. Zagotovo bi nekatera društva še boljše delovala, če bi imela lastne prostore. Svetujem, da se poskusijo čim bolj odpreti in sodelovati s hrvaškimi institucijami. Vsako društvo ima svoje želje in ideje in treba jih je spoštovati. Pomembno je poskusiti pridobiti določeno število otrok in mladih, ki se bodo v društvu dobro počutili in tudi ostali. Omenila sem, da lahko imamo lepe stavbe in prostore, a če jih nimamo komu zapustiti, potem je to velik problem. Mislim, da bi morala biti slovenska društva med sabo še

bolj povezana. Zavedam se, da smo geografsko oddaljeni, vseeno pa verjetno obstaja kakšna možnost boljšega povezovanja, predvsem z modernimi načini komuniciranja. Zdi se mi, da so slovenska društva v Istri med seboj dobro povezana in sodelujejo ter se podpirajo. Mislim, da bi morali delovati v smeri, da se medsebojno bolj povežemo, saj bomo na ta način dosegli enotnost, potrebno za izboljšanje položaja na Hrvaškem. Na ta način mogoče rešimo določene težave posameznih društev. Z odprto komunikacijo se lahko rešijo številne težave.

Če bomo sodelovali, nam bo lažje ter mogoče dosežemo tisto, kar kot posamezna društva ne moremo.

5. Kaj menite o skrbi Hrvaške za slovensko narodnostno manjšino, kaj pa o skrbi Republike Slovenije za svoje zamejce oz. izseljence. Kaj je dobro, kaj pa bi bilo lahko še boljše?

Ko gre za skrb, mislim, da bi vedno lahko bilo še boljše in da je še vedno prostora za izboljševanje situacije. Mene osebno zelo moti to, da ne vidim ali je pripravljen nekakšen dolgoročni načrt (akcijski načrt), kako pomagati Slovencem na Hrvaškem. Vsak minister na Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu, ki pride, ima svojo vizijo kako sodelovati s Slovenci v zamejstvu in izseljenstvu. Smer delovanja je zato vedno drugačna. Da bi izboljšali

situacijo Slovencev na Hrvaškem je potrebno delovati kontinuirano in dolgoročno z natančno določenimi cilji. Na Slovence na Hrvaškem ne morejo in ne smejo gledati kot na Slovence v Italiji ali v Avstriji. Smo v slabšem položaju, nimamo dvojezičnih šol, nimamo slovenskih gospodarskih združenj in številnih drugih institucij, ki jih ti imajo.

Ko gre za pravice, ki jih zagotavlja Hrvaška, moram reči, da smo včasih tudi sami krivi, da nismo dosegli vsega, kar bi lahko. Zakoni so dobri, uveljavljanje določenih pravic pa gre izjemno težko. Mislim, da so to občutili vsi, ki so nekaj hoteli narediti za Slovence na Hrvaškem. Birokratizacija je izjemna in vse se ustavi že na lokalni ravni.

Osebnost sem si skupaj z gospo Marjano Mirković, gospodom Borisom Rejcom, predsednikom Sveta slovenske skupnosti Mesta Reka, s predsednikom Slovenskega doma KPD Bazovica Zvonimirom Stipećem in tajnico Evo Ciglar izjemno prizadevala, da bi ponovno zaživel učenje slovenskega jezika v okvirju otroškega vrtca na Reki. Potekalo je dve šolski leti in se zdi, da od septembra ne bo več. Obljubljali so nam, da bodo naredili program za celodnevni vrtec, vendar niso. Potem se je pojavil problem kadra, saj ni bilo zainteresirane vzgojiteljice, ki govori slovensko ... Cel kup težav. Zdaj samo pričakujemo, kako se bo odvil.

6. Mladi ste, izobraženi, ambiciozni, mati treh otrok. Ali menite, da bosta vaša mladost in energija lahko prinesla kaj osvežujočega v Zvezo? Kako si jo predstavljate na koncu vašega mandata?

Moja družina, moj soprog in moji tri fantje ter stari starši so zelo pomembni zame in me močno podpirajo. Ker imam otroke, vem, kako jih je včasih težko prepričati, da se naučijo vsaj ene slovenske besede. Razumem druge starše, ki ne uspejo prenesti slovenskega jezika naprej. Moj najstarejši otrok v vrtcu, kjer so se učili o kulturi manjšin, ki živijo na Reki, ni hotel peti pesmi Na planincih. Zdaj jo poje, a takrat, ko je cela skupina pela, je samo sedel zraven in jamral, da on tega ne bo počel. Vem, koliko energije je potrebno, da bi se naučil slovenskega jezika, da bi se slovenska kultura prenesla naprej.

Prav zato so slovenska društva na Hrvaškem izjemno pomembna. Brez njih bo to težko in skoraj nemogoče.

Ne vem, ali mi bo uspelo prenesti energijo (če jo sploh imam) in to željo, da bi naredila nekaj pozitivnega. Ne vem, ali bom uspešna, saj to ni odvisno samo od mene. Tu je izjemno veliko dejavnikov, enega od njih, in sicer najbolj pomembnega predstavljajo člani in vodstvo slovenskih društev na Hrvaškem. Uspešni bomo samo, če bomo vsi sodelovali.

Bruno Stermotić

e
.....

Encijan na četverodnevnoj turneji po Francuskoj i Luksemburgu

Nakon nekoliko godina pozivanja domaćina iz malog francuskog gradića Aumetza, zbor Encijan je sudjelovao na međunarodnom Festivalu zborova iz Francuske, Belgije, Italije i Hrvatske. Put od 3000 kilometara sredinom travnja u autobusu Encijanci su prove- li u dobrom raspoloženju i uz neumorno pjevanje te pr- tnju Tome na ukuleleu. Na trgu u Aumetzu prvi susret sa novim prijateljima - su- dionicima Festivala i prve pjesme. Navečer u mjesnoj crkvi mjesta Thila, velebni koncert zborova iz Belgije, Padove, Encijana i domaćina iz Aumetza.

Nakon izvanrednog koncerta Encijana dogodilo se nešto što do sada zborashi nisu doživjeli jer se sva prisutna publika u crkvi digla na noge uz gromoglasni i beskrajni pljesak. Očito su Encijanci svojim emocionalnim i toplim pjevanjem pobudili sve skrivene i zatomljene osjećaje prisutne publike koja voli i poznaje zbarski izričaj.

Drugi smo dan plovili brodom po rijeci Moselle priješavši Francusku, Njemačku, Austriju i Luxemburg te doživjeli sustav brana i kanala pu-

tem kojih se dostavlja razna roba u maloju, ali bogatoj državi Luksemburgu, koristeći i veliku rijeku Rajnu. Posebno nas se dojmio Šengen. U Siercku smo razgledali dobro očuvani dvorac gdje smo uz degustaciju biranih vina toga kraja i zapjevali. Nakon defilea zborova na trgu općine De la Maierie u Aumetzu, u prelijepoj velebnoj katedrali Pays-Hant, održan je pravi gala koncert svih zborova – sudionika Festivala. Posljednjeg jutra, posjetili smo Mauzolej, groblje i Kosturnicu u Verdunu što je na nas ostavilo ve-

liki dojam. Poprište je to jedne od najvećih i najkrvavijih bitaka I. svjetskog rata između Francuske i Njemačke gdje je svoje živote ostavilo 700.000 mladića, a oko pola milijuna je bilo ranjeno. Ovo lijepo uređeno mjesto svjedoči svu apsurdnost ratovanja.

U kapelici veličanstvene Kosturnice, Encijan je dao svoj veliki obol prigodnom uspavankom klape "Histri" i svirkom Ave Marije od Schuberta koju je nadahnuto odsvirao Srećko Savrećić.

Zadnji dan gostovanja Encijanci su okrunili svoje nastupe u velebnj katedrali "Art Deco" u Piennesu gdje je publika opet ovacijama i ustajanjem nagradila svu spiritualnost i ljepotu pjevanja našeg zbora.

Nakon zajedničkog coctel partya i opuštenog pjevanja svih sudionika, uslijedili su pozivi na gostovanje od Irske do Belgije, prijateljski zagrljaj i au revoir, vaarwel, arrivederci...

Encijanci su uz vrsne glazbenike Sandra Vešligaja na klaviru, Alena

Belulla na gitari i mandolini, Tome Divića na ba gitari i Srećka Savrećića na violini, a sve pod dirigentskom palicom umjetničke voditeljice prof. Paole Stermotić, i ovoga su puta dokazali da su pravi ambasadori zborskog pjevanja koje razgaljuje srca slušača bez obzira na dob te kulturnu i etničku pripadnost.

Svim prisutnima je podijeljen i propagandni turistički materijal Pule te su mnogi najavili svoj dolazak na ljetovanje na naš lijepi Istarski poluotok.

Bruno Stermotić

vodnevno gostovanje Encijana u Rogaškoj Slatini

Na tjednu amaterske kulture u Rogaškoj Slatini početkom svibnja na poziv Miješanog pjevačkog zbora "Rogaška", Encijan je održao samostalni Koncert prijateljstva u koncertnoj dvorani "Glasbene šole". Domaćin je otvorio koncert s tri pjesme nakon čega su na scenu stupili Encijanci koji su svojim nastupom od sat i pol potvrdili svu snagu, ljepotu, lepršavost i emocionalnost svoga pjevanja.

Program je bio podijeljen na 4 dijela: prvi dio – slovenske narodne pjesme u obradi, drugi - sakralni, treći dio - mediteranski s temama mora i ljubavi te na kraju slovenske pjesme zabavnog i popularnog žanra.

Na početku je Manifestaciju pozdravila glavna tajnica Slovenske izseljenke matice Jasmina Ilič, a na kraju je predsjednica SKD Istra Danica Avbelj zahvalila domaćinima i pozvala ih na gostovanje u Pulu slijedeće godine.

Drugi dan je u impozantnoj Koncertnoj dvorani Rogaška Slatina održana Revija odraslih zborova i malih pjevačkih skupina iz različitih dijelova Slovenije.

Encijan je kao jedini i prvi sudionik iz inozemstva otvorio tu tradicionalnu manifestaciju nadahnuto otpjevavši "Slovenijo, od kod lepote tvoje", "Da te mogu pismom zvati" i

popularnom "Zemlja pleše". Večer je bila ispunjena domaćom pjesmom oko 200 kvalitetnih raspoloženih zborasa, koja će se dugo pamtili.

Profesionalnim nastupom i lijepim pjevanjem su Encijanci, s vrsnom umjetničkom voditeljicom - dirigenticom Paolom Stermotić, raspoloženim i izuzetnim klaviristom Sandrom Vešligajem, svestranim Tomom Divićem na bas gitari, emotivnim violinistom Srećkom Savretić i virtuosnim Alenom Belullo na gitari i mandolini te Brankom Velimirovićem, u ulozi voditelja programa koji je svojim šarmom i ležernošću osvojio publiku, dali veliki doprinos tom glazbenom događaju.

Veliko hvala i domaćinu, posebno Tatjani Šolman, ravnateljici Glasbene šole Rogaška, Tonetu Kamenšek, predsjedniku MPZ "Rogaška" i ostalima na svoj brizi i ljubavi kojom su nas darovali organizirajući i prelijepe izlete na Eko selo, Tvornicu stakla, dvorac Strmol i...i...

Događaj koji ostaje duboko usađen u sjećanju i srcu.

Maja Tatković Diklić

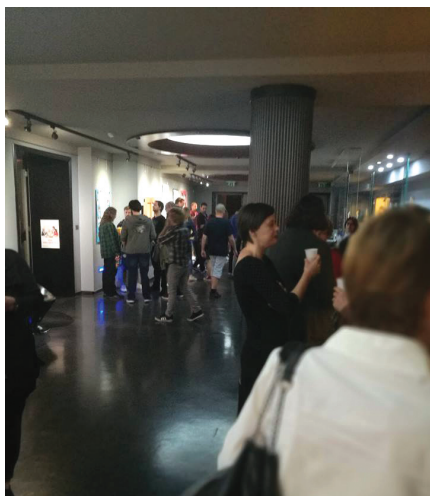
d

drugi dnevi slovenskega filma v Pulju

V sodelovanju s Slovenskim filmskim centrom in Kinom Valli tudi letos so sredi maja organizirali Dneve slovenskega filma, ko so štiri dni zapored v puljskem Kinu Valli predvajali slovenske filme.

V kinu Valli

Druženja po filmu

Tako kot lani je bil prvi dan rezerviran za starejši film – letos je to bila uspešnica iz 1975. leta, To so gadi Jožeta Bevca. Situacijska komedija govori o ovdovelem očetu s petimi sinovi, ki uganjajo vragolije po celotni soseski. Najhujši so do gospodinje Rozi, ki skrbi za družino. Ko Rozi odide, jo nadomesti njena mlada nečakinja Meri, ki fantom zmeša glave. Film je bil restavriran,

o restavraciji tega filma in drugih starih filmih je govoril gost, restavrador filma Bojan Mastilović. Naslednje tri dni so predvajali novejše filme: dramo Slovenija, Avstralija in jutri ves svet Marka Naberšnika, mladinski avanturistični Pojdi

z mano Igorja Šterka in mladinsko komedijo Košarkar naj bo Borisa Petkovića. Dnevi slovenskega filma so tudi letos pokazali, da interes za slovenski film v Pulju obstaja in da nas naslednje leto ponovno čakajo Dnevi slovenskega filma.

To so gadi

Tatjana Kadum
(delno prirejeno po Wikipediji)

i
.....van
Cankar

IVAN CANKAR je rojen 10. maja 1876 na Vrhniki kot osmi otrok očeta Jožeta in mame Neže. Živel je v obrtniški družini. Oče je bil krojač. Zarad pomanjkanja dela, ker ni bilo ljudi, ki bi si hoteli dati šivati obleke, je oče Jože šel trebuchom za kruhom v Srbijo. Ivan je ostal živeti z mamo Nežo, na katero je bil zelo navezan.

Leta 1882 se je vpisal v osnovno šolo na Vrhniskemu hribu. Z odličnim uspehom je končal šolo leta 1888 in se potem vpisal na ljubljansko realko. Že v srednji šoli se je začel ukvarjati s književnostjo. Pisal je pesmi in jih objavil v revijah Vrtec in Ljubljanski zvon. Po končani srednji šoli se je vpisal na gradbeno fakulteto na Dunaju. Hitro po vpisu se je prepisal na romanistiko in slavistiko.

Vzgojen kot rimokatolik je kot srednješolec zavrgel vero in sprejel racionalna pojasnila, ki jih dajejo sodobne naravoslovne in sociolo-

ške znanosti. Kot oseba je bil emocionalno in telesno zelo krhek, a je kazal nenavadno moč. Bil je ostroumen mislec, sposoben za ostro kritiko sebe in svojega okolja, rad je imel sarkazem in ironijo.

Po desetih letih na Dunaju se je poleti 1897 je vrnil na Vrhniko, da bi se skrbel za bolno mater, po njeni smrti se je jeseni istega leta preselil v Pulj. Leta 1898 se je zopet vrnil na Dunaj, kjer je ostal nekaj let, potem pa je nekaj časa živel v Sarajevu pri bratu Karlu, ki je tam deloval kot duhovnik.

Umrli je 11. decembra 1918 v Ljubljani za pljučnico. Na njegovem pogrebu je bilo veliko ljudi, tudi najvišji predstavniki slovenskega političnega in kulturnega življenja. Pokopan je ob Dragotinu Ketteju in Josipu Murnu- Aleksandrovu.

IVAN CANKAR je bil slovenski pisatelj in dramatik. Z Otonom Župančičem, Dragotinom Kettjem in Josipom Murnom-Aleksandrovim je začetnik modernizma v slovenski literaturi. Uvede nov način pisanja, kjer prevladuje zavedanje o materialnih in socialno ogroženih ljudeh

in človekovem notranjem svetu. Avtor je več kot 30 literarnih del, v katerih obravnava nacionalne, socialne in moderne teme. S pisanjem se je začel ukvarjati že v srednji šoli, a prve pesmi je objavil v literarnemu časopisu Ljubljanski zvon. Pisal je poezijo pod vplivom romantizma. Leta 1893 je odkril epsko pesništvo Antona Aškerc, kar je vplivalo na razvoj njegovega stila pisanja.

Po selitvi na Dunaj je začel živeti boemsko pod vplivom sodobne evropske literature, dekadencie, simbolizma in naturalizma. Sprijateljil se je z mladim slovenskim pisateljem Franom Govekarjem, ki je tudi živel na Dunaju in ga je spoznal z naturalizmom in pozitivizmom.

Leta 1899 je objavil prvo zbirko pesmi Erotika, kar je zgrozilo tedanjega ljubljanskega škofa Antona Bonaventuro Jegliča, ki je kupil vse primerke knjig in naročil, da se uničijo. Kmalu je pesništvo opustil in začel pisati prozo in dramatiko. Pod vplivom romantike, naturalizma, dekadence, simbolizma in impresionizma je pisal povesti, novele, romane, črtice in dramska besedila.

Dramska dela je sprva ustvarjal pod vplivom Ibsena (Kralj na Betajnovi) in Gogolja, pozneje pod vplivom nove romantike. V svojih delih je opozarjal na takratne politične razmere v državi (satirični komediji Pohujšanje v dolini šentflorjanski, Za narodov blagor ter politična satira Hlapci). V njegovih delih prevladuje tematika posameznika v sporu z delavskim, vaškim in malomeščanskim vsakdanjkom, opazne pa so tudi številne družbenokritične ideje. Tako je v povesti Hlapec Jernej in njegova pravica simbolično predstavil boj zatiranega delavskega razreda proti izkoriščevalskim gospodarjem. Z romanom Na klancu pa je ustvaril nov tip ženskega oziroma materinskega romana.

Poleg umetniškega pisanja se je Cankar ukvarjal tudi s publicističnim pisanjem, kritiko in esejistiko (Krpanova kobilica, Slovenski umetniki na Dunaju, Naši umetniki).

NAJVEČJI DOSEGI

Ivan Cankar je prvi avtor v slovenskem jeziku, ki je živel izključno od pisanja. Njegovo delo in osebni pogled na svet sta imela veliki vpliv na tri glavne literarne smeri v slovenski literaturi med leti 1918 in 1945; družbeni realizem liberalne levice in marksističnih avtorjev, ekspresionizem katoliških avtorjev in avantgardizem.

Je oče modernega slovenskega gledališča. .

Njegova dela so že v času njegovega življenja prevedena v češki, finski, hrvaški, nemški, ruski in srbski jezik, po njegovi smrti pa tudi v angleški, francoski, italijanski, romunski, bolgarski, madžarski, poljski, slovaški, albanski in turški jezik.

Veliko trgov, ulic, javnih zgradb in inštitucij v Sloveniji ima ime po Ivanu Cankarju

Njegov lik je tudi na bankovcu za 10 000 tolarjev.

Vesna Jelinčič

i
.....van Cankar
Črtica: Listje

Bila je že pozna jesen, blizu vseh svetih, ko sem sedel pred hišo na Rožniku, s težo na ramenih, z žalostjo v srcu. Mračilo se je in prišla je megla, nevidna in neslišna kakor noč. Zalila je hribe nad Vrhniko in vso dolino, segla v srce, da je bilo malodušno in potrto.

Iz mraka in megle so štrlele gole, črne veje kostanjev, brez življenja. Le na enem samem kostanju se je še držalo nekaj črnih i zgubanih, a še živih, listov. Stiskali so se kot otroci v temi. Eden je neslišno, kakor rosna kaplja, zdrknil na tla. Tudi drugi so se zvili in legli k tovarišu. Živel so, doživeli sladko življenje v ljubezni.

Čisto droben listič je visel na tanki veji, ni se hotel odluščiti, ni hotel mlad umreti. Ni še okusil poletnega sonca, miline mesečnih noči, pa ga je že mokra, dušeča megla začela grbiti. Težko je mlademu storiti smrt betežnega starca.

Videl sem jih na tisoče v dunajskem okraju, na stotine v eni sami ulici. Videl sem otroke – usahla lica, udrte, začudene, prestrašene oči... Koliko časa še? Morda že to noč...

Poznal sem žensko, sijajno lepo, lica čista in bela, velike rjave oči. Ljubezni poln smehljaj je ozaril

njen obraz, njene kretnje, njeno hojo in vso njo. Roki, kakor da živita in mislita sami. Kadar sta se sklenili, sta bili kakor dvoje ljubeznivih otrok v objemu. Ta ženska je umrla, ko ji še ni bilo dvajset let.

Imel sem prijatelja, v duhu visokega, v razumu vseobsežnega, v srcu otroško čistega. Umrl je, ko mu še ni bilo triindvajset let. Ni bil še dovršen božji umotvor. Nevidna pest ga udari in zdrobljen je v prah.

Vzdramil sem se iz spominov. Zadnji listič se je odluščil ter padel počasi, tiho na pokopališče. Na tisoče jih leži tam, trupel, črnih, zgrbljenih, trohnečih.

Noč je bila temnejša. Komaj sem razločil obrise kostanjev. Dišalo je po trohnobi, megla je pritiskala na prsi. Stopil sem v hišo, da bi se odpravil spat. A zaspati nisem mogel. Jokaje in krohotaje je zunaj skovikala sova, ki jo slišim plahutati pod svojim oknom vsako noč.

Dajana Skitarelić

i
.....

van Cankar Skodelica kave

Že takrat, ko sem jo imela za domače čtivo, sem jokala, ko sem jo brala. In tudi enkrat, ko sem jo poslušala po radiju, sem zopet jokala. Zdaj, ko sem jo dobila za domačo nalogo in jo prebrala v originalu, v slovenščini, sem pomislila: zdaj sem starejša in solz ne bo. Ampak solz nisem mogla ustaviti. V enem samem trenutku so se pred mano pojavili spomini na moje "grehe", ki sem jih storila nekomu, in na "grehe", ki so bili storjeni meni.

Vsi smo kdaj, zavestno ali ne, ranili koga v našem življenju, ki ga imamo radi in nam je pomemben. Ta občutek krivde je prišel takoj ali kasneje, ko smo ostali sami s svojo vestjo. Največja človeška vrlina je znati odpustiti in poiskati odpuščanje. Ta črtica je kratka in enostavna, ampak zelo čustveno nabita.

Ivan je prišel domov in ostal tri tedne. Bil je potr in brezvoljen. Prvo noč je spal v izbi. Ko se je zbudil, je videl mamo, ki je bila zaskrbljena. Sedela je za mizo in jokala. Odločil se je, da se bo preselil na podstrešje, da bi se umaknil od otožnih prizorov, in spal na senu. Tam je pisal prve ljubezenske zgodbe. Predstavljal si je srečne junake in vesele dogodke, ki so bili v nasprotju z njegovim slabim in skromnim življenjem. Nekega dne si je zaželel črno kavo. Vedel je, da v hiši ni niti kruha, kaj šele kave. Mati ga je samo pogledala in ni rekla ničesar.

Ivan se je vrnil na podstrešje in nadaljeval pisati. Slišal je mirne korake. Po stopnicah je stopala mama, ki je nosila skodelico kave. Bila je srečna. Ivan je njeno srečo videl v njenih očeh, ampak je takoj odvrnil, da kave sedaj ne potrebuje. Mati je bila vznemirjena in sreča v njenih očeh je izginila. Ivan se je v tem trenutku sramoval in bilo mu je žal, vendar ni imel poguma za prijazne besede, kot so: oprosti in imam te rad.

Teh besed ji ni povedal tudi, ko je odhajal nazaj na študij. Tri ali štiri leta pozneje mu je tuja ženska prinesla skodelico kave. Takrat se je spomnil dogodka z mamo in v srcu je čutil bolečino.

Štefanija Sliško

i
.....van Cankar
Otroci in starci

Ob večerih so se otroci pogovarjali med seboj. Pripovedovali so si pravljice in vsaka se je končala s srečnim in lepim koncem. Otroci imajo svoj pogled na življenjske dogodke.

Zgodilo pa se je, kot da se je nenkrat prednje spustila črna zavesa ali so s svojimi lepimi pravljicami zadeli v črn zid.

Njihov oče je bil v vojski. Prišla je pošta, da je padel pri Laškem. Čeprav otroci niso vedeli, kaj to pomeni, so se zdaj pogovori med njimi spremenili. Ni jim bilo jasno, zakaj se ljudje med seboj ubijajo. Za koga? Kakšni ljudje to delajo? V pogovoru so sklenili, da so takšni ljudje brez duše, čeprav so v vojni, pa lahko nekaznovano ubijajo.

Medtem ko so se otroci pogovarjali o vojni, sta dedek in babica kot ponavadi sedela pred vrati in molčala. Poslušala sta otroške pogovore, se čvrsto držala za roke in brez solz gledala nebesno večerno zarjo.

Branka Lasan

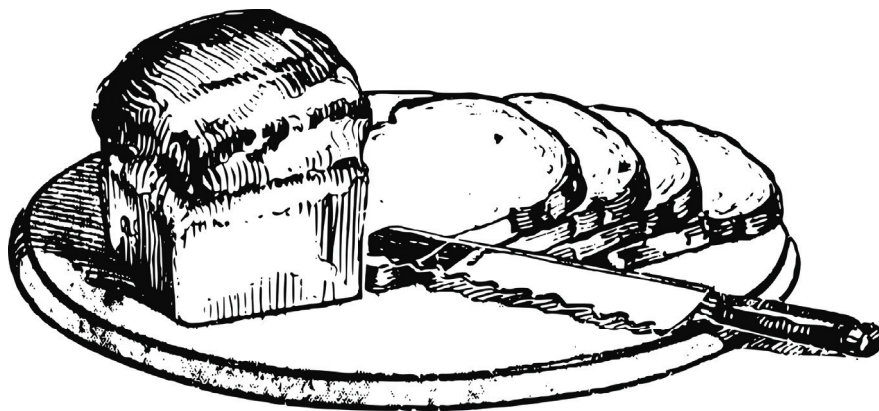
i
.....van Cankar
Križev pot

Križev pot je ena od Cankarjevih črtic. Pripoveduje o desetletnem fantu Marku, ki je živel v veliki revščini, v družini z očetom, materjo in štirimi sestrmi. Oče je bil brez dela, posestva niso imeli, v hiši je bila lakota. Mama je vsak dan hodila prosit, da bi dobila vsaj malo kruha. Premišljevala je, da bi prosila tudi za malo sladkorja in kave, a je vse ostalo samo pri premišljevanju, ker si razen za kruh ni upala prositi za nič drugega.

Tako je bilo tudi to jutro. Mama je prinesla majhen hlebček kruha, ki je bil za celo družino za cel dan. Marko je bil ministrant in to jutro je šel na procesijo. Ko je prišel v cerkev in stopil v zakristijo, ga je cerkovnik, ki je že bil tam, ozmerjal, zakaj zamuja. Marko se je cerkovnika bal, ker je imel zloben pogled, iz ust mu je smrdelo in pljuval je nekaj črnega. Marko se je oblekel v ministrantsko obleko. Prišel je tudi gospod, oblekel se je in predno so

odšli s procesijo, je gospod poškrpil pred oltarjem. Procesija je odšla na pot. Marko je hodil spredaj in nosil križ. Križ je bil lesen, ogromen, visok okrog dva metra, in na njem z žebli pribit Kristus. Križ je bil težek, a Marko na začetku teže ni občutil. Procesija je šla skozi vas, nato pa je pot vodila mimo zapuščenih praznih koč, praznih lazov, navzgor in navzdol, včasih ob redkem gozdu, na obeh straneh obraščena z grmovjem in trnjem.

Marko je vedel, da bo hoja dolga, ker je bila župnija, do katere so šli, oddaljena dve uri hitre hoje, s procesijo pa tudi tri ure. Med potjo je Marko veliko premišljeval. Bil je najboljši učenec v razredu. Končal je ljudsko šolo in si je želel nadaljevati šolanje. Učitelj in gospod sta ga hvalila in upal je, da se mu bo to posrečilo. Vedel je, da sta tudi starša pričakovala, da bo morda že v jeseni šel v latinsko šolo. Dokler je premišljeval o tem, se je v mislih veselil drugačnega življenja v lepih hišah, z dovolj hrane, tudi slaščic in vsega.

Procesija je počasi nadaljevala pot. Sonce je pripekalo. Marka je zažejalo, občutil je utrujenost in spustil je križ na rame. Cerkovnik, ki je šel za njim, se je takoj zadril, kako drži križ. Marko ga je ponovno vzdignil. Premišljeval je o procesiji, kako so v njej razen gospoda in cerkovnika sami reveži brez posestva, kajžarji, ženske in stari pohabljeni ljudje, ki nimajo dela, pa grejo lahko za procesijo.

Sonce je vse bolj pripekalo. Marko je bil zelo žejen in dal bi vse, da pride do malo vode. Bil je lačen, izčrpan, spotaknil se je ob dolgo haljo in udaril s čelom v križ. Cerkovnik in gospod sta ga napadla, da je neroden, da mora misliti na to, da nosi Kristusa. Marko se je ves tresel, ledeni pot mu je začel liti po obrazu. Ponovno je vzdignil križ in nadaljeval pot. Hodili so počasi. Sonce je pripekalo in vsi so bili utrujeni. Marko je premišljeval, kako bi se rad vsaj na kratko odpočil, a je moral iti naprej. Premišljeval je o revščini in težavah. Spomnil se je, da so včasih imeli velikonočne kolače, a je to vse minilo. Sedaj je bila povsod revščina. Za Marka je bilo vse to zelo težko. Tudi oče je govoril, da gre vse navzdol in so ljudje sedaj ali gospodje ali pa berači, drugih ni. Marko vsega tega ni razumel. Spomnil pa se je nove maše, na kateri je bil ministrant in je šel z gospodom v podružnično cerkev visoko v hribih. Šel je peš. Pot je bila zelo dolga. Bil je lačen in žejen. Stregel je pri maši, po maši pa so šli gospodje v farovž. Marko je ostal zunaj in potrpežljivo čakal, bil je lačen. Slišal je žvenket vilic in žlic in smeh gospodov. Gledal je proti oknu in poslušal, če bo kdo tudi njega povabil. Nikogar ni bilo. Stal je lačen ob ograji. Ko je vse utihnilo, ga je mlad

gospod na odhodu vprašal, kaj dela tukaj. Odgovoril mu je, da je ministrant, on pa mu je v roko dal desetico in rekel, naj gre domov. Vso pot je jokal, pred hišo pa si je obrisal solze, da ne bi videli, da je jokal. Ko je prišel domov, so ga vsi pričakovali in bili srečni, da se je gotovo najedel in napil. Marko jim je samo potrdil in rekel, da so mu po vrhu dali še desetico. Noge so se mu tresle, vrtelo se mu je pred očmi in moral je sestiti.

Procesija se je nadaljevala, pot je bila Marku vse težja. Pomislil je, da takega življenja, kot ga ima, ne bo nikoli konec. Ponovno mu je križ padel in s čelom je udaril vanj. Cerkovnik in gospod sta ga ponovno napadla, če ima oči na riti, da ga bo treba prijeti za lase, da bo vedel koga nosi. Marko je ponovno vzdignil križ visoko, ves se je tresel in mrzel pot mu je šel po vsem telesu. Pot se je vlekla, cerkovnik in gospod sta ga priganjala, mu žugala. Premišljeval je, da ni nikjer rešitve, niti počitka, niti korca vode. Marka je začelo tresti po vsem telesu. Križ mu je postal stransko težak, tako da je omahoval pod njim. Ugledal je veliki klanec, obšel ga je silen strah, obšlo ga je edino upanje, "zbežati". Izgubil je kontrolo nad sabo, ... omahnil je, križ je treščil na tla. Marko se je spotaknil, udaril je s čelom ob les in omedlel. Odnegli so ga h kmetu blizu cerkve, od tam pa zvečer domov, kjer je umrl.

Milan Miljković

i
1
.....

van Cankar Na klancu

Največji mojster slovenske besede in osrednja oseba v moderni književnosti izvira iz revne družine z Vrhnike. Na klancu, najrevnejšem delu tega kraja, se je rodil 10. maja 1876 kot osmi otrok. Oče Jožef je kot sezonski delavec odšel v Srbijo in se ni več oglasil. Vse skrbi za družino je morala prevzeti njegova žena.

Roman je napisan kot spomenik Cankarjevi materi. Prične se v noči, pri Franckini družini, ki je brez očeta. Ima sestro Nežko, ki je popolno nasprotje Francke. Je namreč vedno lepo oblečena, sita, mati ji nakloni le najboljše stvari in najlepše besede, morda zato, ker je najmlajša. Nežka skoraj nikoli ne uboga svoje matere in vse graje, ki bi morale leteti nanjo, letijo na Francko. Pisatelj nam opiše Francko kot »črno ovco« v družini. Pisatelj nam začne pripovedovati zgodbo na tisti večer pred tem, ko Francka namerava oditi s sosedi na romarsko pot na Goro. Naslednje jutro sosed Kovač ne počaka Franc-

ke, čeprav sta se dogovorila, da gre z njim, saj ima na vozu prostor še za eno osebo. Francka vsa prestrašena začne teči za njim in ustavi ji šele po nekaj kilometrih. Ko prispejo na sejem, Francka razmišlja, kaj bi lahko prinesla materi in sestri, čeprav grdo ravnata z njo. In tudi sedaj se ne zabava, čeprav bi se lahko v teh redkih trenutkih.

Zjutraj se predolgo zamudi z oblačanjem in sosedje je nočejo počakati. Francka steče za njimi v upanju, da jih bo ujela. Dohiti jih, vendar šele, ko se spotakne in udari v glavo, se romarji ustavijo in nek hlapec jo odnese na voz. Kljub neprijetnim dogodkom Francka vesele stopa v cerkev. S štirinajstimi leti odide služiti k stari vdovi Mariševki, ki je imela gostilno. Večkrat gleda skozi okno in se prepušča sanjarjenju. Ko pri vdovi služi že skoraj dve leti, na sprehodu sreča lepega možkega, ki jo povsem očara.

Njegov odnos se jeseni spremeni. Njena ljubezen je poteptana in ona prestrašena pobegne domov. Resno zboli in v postelji prebije dva meseca. Z dvajsetimi leti pa začne služiti pri načelniku železniške postaje. Poroči se s krojačem Mihovim

Tonetom. Na sam dan svatbe se priseli krojač iz mesta in odpre prodajalno z že narejenimi oblekami. K Mihovemu Tonetu ne prihaja nihče več po obleke, zato Tone začne popivati in kmalu zapravi skoraj ves denar. Rodijo se jima trije otroci.

Francka je v tem času obiskovala svojo mater, še posebno zaradi denarja. Materin odnos do Francke je bil vedno preveč vzvišen, zadirski in neusmiljen in sedaj prvič izvemo, zakaj je bilo tako. Francka je bila namreč nezakonska hči, ki jo je oče zapustil takoj po njenem rojstvu. Mama je zato vso jezo valila na Francko. Vendar se tudi ta odnos spremeni. Nežka, ki je tudi obiskovala svojo mater, se je do nje obnašala zelo gosposko in nespoštljivo, kar mater hudo prizadene in zaradi tega začne na Francko gledati drugače. Končno vidi ljubezen obeh hčera, Francko pa začne spoštovati.

Nato se Franckina mama preseli k njim, a kljub temu se življenje Na klancu kaj dosti ne spremeni. Mihov vztrajno zavrača pomoč novega krojača in ves pijan se dostikrat spravi nad Francko. A kmalu ima takega življenja dosti in odide v svet, Francko in ostale pa pusti v revščini

Mirjana Gomzi

i
.....van Cankar
Tičnica

in ne vidijo ga nikoli več.

Očetov karakter pa se oprime tudi njegovega najstarejšega sina, ki je že v mladih letih odšel delat v svet. Malo boljše je bilo z drugim sinom, Lojzetom, ki je bil zelo dober učenec v šoli in zato ga dajo bogati meščani šolat v Ljubljano. Obljubili so, da bodo zelo dobro poskrbeli za Lojzeta, in te obljube so bile slišati že kar malo preveč velikodušne. Kmalu umre Franckina mama in za seboj pusti en goldinar, v bajti pa ostaneta samo še Francka in njena hči.

Potem se pri Lojzetu pojavijo težave, ker začne svoje šolanje zapostavljati in se mu ne ljubi več učiti. Vaški bogataši pa nočejo več skrbeti za njega. Francka je tudi komaj preživljala družino, od doma pa odide tudi hči Francka, da bi služila. Lojze se materi ni nič oglašal, zato ga odide obiskat v Ljubljano, vendar ga tudi tam ne najde, zato je ona v velikih skrbah. A vendar se izpolnijo čevljarjeve besede, ko pravi, da se bodo vrnila na klanec umirat. Prvi se vrne Tone, ki umre dan zatem. Nato se vrne tudi Francka, ki vsa slabotna odide v Ljubljano in je potem nikoli več ne vidijo.

Vrne se tudi Lojze in kmalu po njegovem prihodu umre tudi mama. Pred smrtjo je vesela, da še zadnjič vidi Lojzeta in zaspi žalostna za večno, ker ni zraven nje še ostalih dveh otrok. Usode Lojzeta pa ne izvemo.

Po dolgem času se je pesnik vrnil domov. Spominja se svoje preteklosti, mladosti, ki je jo preživel nad Vrhniko pri cerkvi Svete Trojice. Tam je bil majhen smrekov gozdiček Tičnica.

Kadar se spomni na temno senčno Tičnico, vidi svojo ljubezen Heleno s svetlo modrimi očmi in zavonja vonj ciklam. Vidi Heleno poleg sebe, vso lahko in nežno kot bel metulj, z zlatimi lasmi, ki so se skrili pod širokim belim slamnikom. Polegla sta v senco. Ves kraj je bil prepojen s svetlobo. Helena mu je tiho ukazala, naj ji prinese ciklame. Prinesel je poln naročaj ciklam in posul z njimi Heleno. In taka bela, posuta s ciklamami, je ostala v njegovem spominu.

Vse to je bilo zdavnaj.

Ko je zbolel, se je napotil na Vrhniko. Žalosten je čakal, da bi zagledal drag obraz. Srečen je bil, ko je zagledal belo crkev Svete Trojice. Vse ga je pozdravljalo, celo sami nagrobni spomeniki. Ko je zavil ob cerkvi, da bi videl Tičnico, ga je stisnilo v prsih. Tičnice ni bilo več. Vse je bilo posekano. Vprašal se je, kako je bilo smrekam, ko so padale. Kam je zginila njegova mladost.

Maja Tatković Diklić

čenci DPS obiskali Ljubljano in Vrhniko

Za nagrado, ker so bili celo šolsko leto pridni in so se učili, je konec maja učiteljica Vida Srdoč na izlet v Ljubljano in na Vrhniko peljala 18 učencev.

Učenci DPS na Prešernovem trgu

Ogledali so si Etnografski muzej Slovenije in Narodni muzej Slovenije, kjer so lahko spoznali slovensko kulturo, kulturno dediščino in zgodovino. Sprehodili so se po stari Ljubljani in si ogledali Plečnikovovo tržnico, Tromostovje, Prešernov spomenik na Prešernovem trgu s Primičevo Julijo na okencu, Mestni trg z Robbovim vodnjakom in Mestno hišo in stari del mesta s

Starim trgom. Po nabrežju Ljubljanice so se sprehodili do Kongresnega trga, Slovenske filharmonije, Rektorata in Realke. Ogledali so si tudi Cankarjev dom, Predsedniško palačo, Vlado in se mimo Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu napotili proti Filozofski fakulteti, kjer je čakal avtobus za Vrhniko. Na Vrhniki so si ogledali Spominsko hišo Ivana Cankarja in poslušali izčrpno predavanje o njegovem življenju in delu. V večernih urah so se veseli in polni prelepih vtisov vrnili domov.

Pred Etnografskim muzejem Slovenije

Danica Bojković

rimoska poje 2018 v Umagu

Ajdovke so letos prvič organizirale enega od koncertov 49. revije Primorska poje in to prvič v Umagu. Prisotne izvajalce in publiko, ki so napolnili veliko gledališko dvorano, je najprej pozdravila in nagovorila v slovenščini, hrvaščini in italijanščini predsednica SKD Ajda, Danica Bojković. Pojasnila je, kako je prišlo do tega, da letos Primorska poje tudi v Umagu.

Namreč, lani 3. marca je ŽPZ Ajda iz Umaga prvič nastopil na reviji zborov Primorska poje ter celo odprl pevsko revijo na Dobrovem na Goriškem. Nas Ajdovke so očarali stari grad, prijetna atmosfera in celoten koncert, zato smo predlagale gospodu Antonu Balohu organizacijo enega od takih koncertov v Umagu. Čudno je pogledal, kot bi rekel: »A vi sploh veste, koliko dela je potrebno za uspešno organizacijo česa takega?« Ne, Ajdovke nismo vedele, ampak smo bile prepričane, da bomo polne dobre volje in navdušenja zagotovo uspele. In res smo, letos Primorska prvič poje tudi v Umagu. Predsednica je posebno poudarila, da to ne bi bilo mogoče brez finančne in logistične pomoči Mestne občine Umag-Umago, ki je dala dvorano in ozvočenje na voljo brezplačno ter omogočila brezplačno parkiranje.

Predsednica je nato mikrofona prepuštila Barbari Kampos iz RTV Koper Capodistria, ki je s svojim pro-

MePZ Obalca Koper, zborovodja Sonja Mezgec

Publika v dvorani

fesionalnim vodenjem prireditvi dala posebno noto.

Nastopilo je kar sedem zborov: ŽePZ Tice, MePZSkala-Slovan Gropada-Padriče, Moški zbor Pivka, Coro misto Haliaetum iz Izole, ŽePZ Rože Nova Gorica, MPZ Tabor Lokev in MePZ Obalca Koper. Vsi so bili odlični in vsak je imel nekaj, kar ga je razlikovalo od ostalih. Vrstile so se pesmi v slovenščini, italijanščini, hrvaščini, ruščini, angleščini in nemščini. Po vsaki izvedbi so izvajalce spremljali bučni aplavzi, vsak dirigent pa je kot zahvalo dobil vrtnico.

Pred zadnjim zborom je predsednik Zveze pevskih zborov Primorske, gospod Anton Baloh, nagovoril prisotne in pohvalil SKD Ajda Umag za odlično organizacijo ter je izrazil upanje, da bo Umag tudi drugo, jubilejno 50. leto, sodeloval kot organizator, saj že dolga leta nobeden od zborov na Hrvaškem ni prevzel organizacije niti enega koncerta Primorska poje.

Letošnja Primorska poje je bila posvečena 50. obletnici skladateljice Brede Šček, 140. obletnici rojstva skladatelja Vinka Vodopivca in 200.

obletnici rojstva skladatelja Miroslava Vilharja. Gospod Baloh se je zahvalil vsem soorganizatorjem, Javnemu skladu za kulturne dejavnosti RS, ZPZ Primorske, Zvezi slovenskih društev v Italiji, Zvezi slovenske katoliške prosvete Gorica in Zvezi cerkvenih pevskih zborov Trst.

MePZ Obalca Koper je bil s svojimi izvedbami pika na i za zaključek prireditve. Sledila sta pogostitev in nadaljnje druženje ob bogati mizi, dobri kapljici in dobrih sladica, ki so jih pripravile članice naše kulturne skupine.

MePZ Skala - Slovan Gropada - Padrice, zborov odja Jari Jarc, voditeljica Barbara Campos

Danica Bojković

uca Copatarica v Umagu in Novigradu

Takoj po velikonočnih praznikih, sta SKD Ajda Umag in Svet slovenske narodne manjšine mesta Umaga podarila otrokom Umaga in Novigrada lutkarsko predstavo Muca Copatarica.

Odziv je bil presenetljiv. V Umagu so otroci iz predšolske skupine vrtcev in učenci 1. in 2. razreda osnovnih šol napolnili gledališko dvorano, v Umagu se je zbralo namreč kar 450 otrok, v Novigradu pa kakšnih 100. In zakaj smo uprizorili prav to pravljico? Prvič zato, ker je to obvezno čtivo v 2. razredu osnov-

ne šole, drugič pa zato, ker jo izvaja naša prijateljica, predsednica SKD Lipa Dubrovnik, Tanja Cizej Baletić. V pomoč ji je Tonči Baletić, ki skrbi za tehnično podporo in rekvizite skupaj s svojimi malimi pomagači. Pravljica je stara že več kot pol stoletja vendar so njene vrednote in pouk še kako pomembni v dana-

šnjem času. In kaj se zgodi, ko Muca Copatarica odnese nepospravljene copate, kako se znebiti strahu pred velikim zelenim gozdom in kako se, na koncu, le navaditi pospravljati copate za seboj, vse to so zvedeli otroci, ki so tudi aktivno sodelovali v predstavi. Lepo je bilo videti otroke, ki so vpijali vsako besedo naše Tanje, ji sledili, peli, ploskali, migali. Celih 30 minut, kolikor traja lutkarska predstava, je dvorana kar odzvanjala od otroških glasov, mimike in pesmi „Kad si sretan ...“ Predstava je bila namreč v hrvaščini, da je bila razumljiva vsem otrokom. Na koncu so se otroci slikali z Muco Copatarico in njenimi lutkami in navdušeni niso bili samo oni, ampak tudi njihove učiteljice. Bila je nadvse poučna in zabavna lutkarska predstava.

Otroci so bili navdušeni

Danica Bojković

gostovanje Ajdine folklorne skupine na Reki

Folklorna skupina Ajda se je 19. maja odpeljala na Reko. Odzvala se je povabilu, da s svojim folklornim programom sodeluje - gostuje na večeru folklorne v Slovenskem domu Bazovica na Reki. To je bil naš prvi nastop v prelepem okolju čudovite vile, kjer domujejo reški Slovenci. Skupina se je zaradi novih oblek zlila v rdečimi vrtnicami v gredici, ki so oživele in izvabile nasmeh deklet, kot tudi obiskovalcev na dvorišču doma.

Čas je minil hitro; najprej general-ka, nato skok v noše, imele smo tudi malo treme, saj smo tako rekoč začetnice glede na tamkajšnje domače folklornike s sedemdesetletno tradicijo in nešteti nastopi. Med pripravami se je zaslislalo vprašanje, ali kaj potrebujemo in ali imamo zadosti vode. Od nekod se pritihotapi odgovor: »Prozorne tekočine v veliki steklenici je dovolj, le za korajžo bi bila dobrodošla mala steklenička ve se s kakšno vodo«.

Domačini so nastopili prvi, nato pa Ajdovke s spletom plesov na melodijo polke. Domača folklorna skupina se je v tem času preoblekla za drugi del nastopa.

Iz prostora za preoblačenje nismo mogle videti nastopa reških parov, vendar smo bile zelo radovedne, saj smo tudi mi že plesale neko koreografijo na glasbo, ki so jo izvajali njihovi godci. Sledil je del

plesa Pod kostanji, zaključil pa se je s humorističnim poplesavanjem. Zadovoljni z uspešnim nastopom smo si ogledali razstavo del članov kreativne skupine SKD iz Lovrana. Tako čudovite slike in fotografije kot tudi domiselni izdelki marljivih rok so nam ostali v spominu, da je vsak za nekaj nadarjen in lepo je, da tako prispeva k ugledu društva, v katerem deluje.

Zadovoljne smo, ko se trud nagradi in tudi tokrat je bilo tako. Gledalci so nas res z obilnim ploskanjem opogumili, da se še vidimo in družimo.

Večer se je zaključil ob bogato obloženi mizi. Tako smo dodobra nadomestili izgubljene kalorije - lepše zveni energijo.

Pesem na avtobusu je samo še potrdila uspešno gostovanje. Hvala ti, Bazovica, vidimo se zopet oktobra v Umagu.

Folklorna skupina Ajda.

Na vrtu Slovenskega doma na Reki.

Danica Bojković
Foto: SKD Ajda

roslava 7. obletnice SKD Ajda Umag

ŽPZ Ajda je na samem začetku zapel Ajdov cvet, svojevrstno himno društva s katero naredijo otvoritev vseh svojih koncertov.

Predsednica Danica Bojković je pozdravila vse prisotne v slovenščini, hrvaščini in italijanščini, posebej častne goste: predsednico Zveze slovenskih društev na Hrvaškem, Barbaro Riman, ministra svetovalca Matjaža Marka iz Veleposlaništva RS na Hrvaškem, predsednike in člane slovenskih kulturnih društev iz Reke, Buzeta in Poreča in vse prisotne občane. ŽPZ Ajda je nato zapel še dve pesmi: Prešernovo Luna sije in narodno Pod rožnato planino.

Predsednica je potem predstavila sedemletno delovanje Ajde in posebej poudarila letošnje dogodke: Prešernov večer, nastop Ajde na 49. pevski reviji »Primorska poje« na Braniku, otvoritev razstave »uličnih fotografij« mladega umetnika Andraža Šereša v Novigradu, enkratna lutkarska predstava Muca copatarica, kjer je sodelovalo 450 otrok iz umaških vrtcev in 1. ter 2. razreda osnovnih šol, koncert 49. pevske revije »Primorska poje 2018«, ki je potekal prvič v Umagu ter prireditve »Manjšine svojemu mestu« ob Dnevih Mestne občine Umag-Umago.

Predsednica je predstavila še bližajoče se dogodke in program za letošnje leto – obeta se nam gostovanje s folklorno skupino na Reki, srečanje Dobrodošli doma v Brežicah, čezmejno srečanje na Platku, Slovenska noč v Novigradu, po poletnem predahu pa Vseslovensko srečanje, ki ga organizira Zveza, obisk v Tuzli na vabilo njihovega slovenskega društva in tradicionalni Dnevi slovenske kulture v Istri. Ajda bo imela Slovenski kulturni večer s folklorno skupino Ajda, folklorno skupino iz slovenskega Gračišča in folklorno skupino Bazovica iz Reke. V načrtih je izlet »Spoznavajmo svojo domovino«, decembra pa obiskujemo naše stare in nemočne someščane, se družimo z našimi člani ter izdamo glasilo Ajdov cvet, kjer povzamemo vse pomembne dogodke iz tega leta.

Gospa Barbara Riman se je zahvalila za vabilo in dejala, da je uživala v prireditvi ter nam zaželela še veliko uspeha v bodoče, gospod Matjaž Mar-

Folklorna skupina Ajda

ko pa je bil presenečen, koliko tega uspemo narediti v enem letu in nas za to pohvalil.

Ajda je zapela še pesmi Škrjanček in Zabučale gore s pripombo, da če nas dobro pogledajo, večina pevk je namreč že zdavnaj srečala Abrahama, bodo razumeli, zakaj tako zdušno zapojemo refren: "Oj mladosti moja, kam odšla si, kje si".

Sledila je točka učencev dopolnilnega pouka, pripovedka Pod medvedovim dežnikom Svetlane Makarovič, ki je nastala pod vodstvom učiteljice Vide Srdoč. Ravnatelj Mato Vidović je skupino pohvalil in nam tudi v bodoče obljubil pomoč pri uvajanju slovenščine v šolo.

Nastopil je tudi gostujoči MePZ Korona iz Umaga, ki deluje že 14 let. Zbor je pred sedmimi leti na naši Ustanovni skupščini pel popevko Dan ljubezni, v vseh teh letih pa je iz majhega zbora prerasel v impozanten zbor s 40 člani.

Predstavili so nam repertoar, ki ga bodo peli na mednarodnem tekmovanju v Šibeniku – 2 slovenski narodni Luna in Mamca pošljite me po vodo, argentinsko narodno El umawakenjo ter srbsko Ajde Jano, vmes pa so zapeli še Istrski tanac. Dirigiral je maestro Branislav Ostojić, dobitnik mednarodne nagrade ARS CHORUS 2018 – znanost o zbornem petju.

Za konec so naše plesalke v prelepih nošah zaplesale polko Muzikant in dvignile dvorano na noge.

Druženje se je nadaljevalo ob odličnem prigrizku, ki so ga pripravile članice kulinarčne skupine v avli dvorane.

Učenci dopolnilnega pouka slovenskega jezika

Maja Tatković Diklić

10

eti (5.) festival multikulturalnosti

Že peto leto zaporedoma Istarska županija organizira Festival multikulturalnosti, da se lahko vse narodne manjšine, ki živijo v Istri, predstavijo svojim someščanom.

Doslej je bila prireditev organizirana v Domu hrvaških branitelja in je potekala en dan. Letos so se odločili za nekoliko drugačen koncept. Manifestacijo so preselili na odprto, v Titov park, trajala pa je tri dni. Vsak dan so se predstavile najmanj

tri manjšine s svojim plesnim ali pevskim programom, v parku pa so postavili tudi stojnice, kjer so predstavniki manjšin lahko predstavili svoje izdelke, jedi, narodne noše, obesili letake, in še in še ... Barve SKD Istra so branile naše kreativke,

ki so na svoji stojnici predstavile svoje izdelke, navdahnjene s slovensko umetnostjo in dediščino. Obiskovalce so pogostile s janeževimi upognjenci, ki jih je naredila vodja kreativne sekcije Štefica Sliško.

Kreativke na Festivalu multikulturalnosti

Pridne kot čebelice

Neva Pibernik Stančič

najsta (XI.) slikarska kolonija v Turnju

Pa je le preživela naša turanjska kolonija! Še bolj pa nas je veselilo to, da je bila še številnejša kot prejšnje. Lani so organizatorje in slikarje presenetile govorice, da bo zaradi pomanjkanja denarja kolonija ugasnila. Na srečo se govorice niso uresničile, dobili smo celo obljubo, da bo tako tudi v prihodnje.

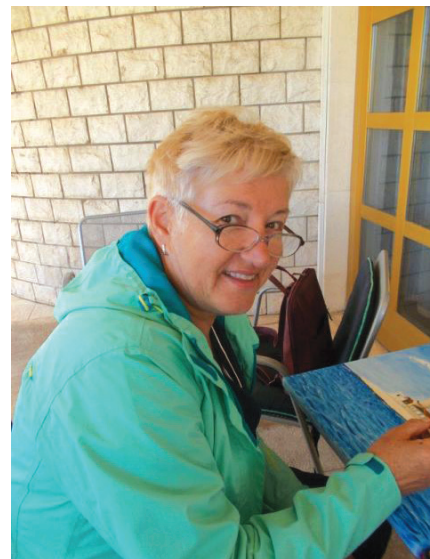

Neva Pibernik Stančič, voditeljica slikarske delavnice SKD Istra

Kolonija Obala, ljudje in morje je letos gostila 14 slikarjev – od Pulja vse do Novega mesta in Karlovca, Zagreba, Zadra in Turnja do Splita.

28 slik smo naslikali in jih obesili v avli hotela Alba v Sv. Filipu in Jakovu. Tako, kot so bili različni ljudje, ki so sodelovali, so bile različne tudi ponazoritve izbrane teme: obala od Pirana v Sloveniji do Palagruže na robu teritorialnega morja, ljudje, ki živijo in delajo na tej obali, morje, ki nas vse povezuje s svetom in ne nazadnje svetilniki, ki ladjam kažejo pot ter sonce, ki nas greje od jutra do mraka. Vse to živi na naših slikah.

Iz puljskega SKD Istra sva se kolonije udeležili dve ljubiteljici barv in platna. Obe z Vesno Jelinčič sva se kolonije udeležili že lani. Sestali sva se v Turnju, tja sem se pripeljala po naporni, deževni noči, Vesna pa je prišla z družinskega druženja v Sinju. V ponedeljek so nam kot vsako leto razdelili platna in ključke od sob, mi smo pa našli vsak svoj kotiček za slikanje. Prvi dan so bili motivi nastavljeni, naslednje tri dni smo jih počasi izoblikovali in dokončali. Vsak je naslikal dve sliki.

Vesna na slikarski koloniji

Vreme nam ni bilo ravno naklonjeno, nevihte, dež in veter so nas prisilili, da slikamo večinoma v zaprtem prostoru. V četrtek je bilo slikanje zaključeno in v petek zjutraj smo začeli pripravljati razstavo.

Popoldne se je začela prireditev z otvoritvijo razstave. Obilna večerja je bila razlog za dober spanec, v soboto pa sva se odpravili v Pulj. Tokrat je bila zaradi lepega vremena vožnja manj naporna in domov sva srečno prispeli.

Maja Tatković Diklić

P
....Pavlova hiša
Bad Radkersburg

V soboto, 9. junija 2018 so se v Pavlovi hiši v Gornji Radgoni na avstrijskem štajerskem zbrali pevci na že tradicionalnem pevskem srečanju.

Na začetku je zapel zbor Pavlove hiše pod vodstvom Matije Horvata, glasbeni program so nadaljevali mladi pevci zbrani pod imenom Music and Voice. To so mladi glasbeniki, ki se učijo petja pri prof. Maxu Stadlerju. Gosti koncerta so bili pevci pevskega zbora Encijan iz Pulja pod vodstvom prof. Paole Stermotič. Vse prisotne je na začetku pozdravila predsednica Kulturnega društva Člen 7, ga. Susanne Weitlaner, v imenu Združenja SIM pa glavna tajnica, Jasmina Ilić. Encijan je na ta način vrnil obisk zbora Pavlove hiše, ki je aprila prišel v Slovenski dom v Pulju.

Naša fešta

Pred Pavlovo hišo

Prijetno druženje s domačini

Predsednica kulturnega društva člen 7, Susane Weitlaner

Povzeto po: <http://www.slovinci.si/brezice-letos-gostile-tradicionalno-srecanje-dobrodosli-doma/>

d
.....

obrodošli doma

Tradicionalno srečanje Dobrodošli doma, ki ga Urad Vlade Republike Slovenije letos pripravlja že osmič, je namenjeno druženju Slovencev iz sveta in zamejstva z rojaki matične domovine in vsako leto poteka v drugem mestu. Letošnji gostitelj je bila Občina Brežice.

Da bi Slovincem, ki živijo zunaj meja matične domovine, pokazali čim več, so prireditelji poleg Brežic vključili še šest drugih krajev, od Čateža ob Savi, Jesenic na Dolenjskem, Bizeljskega, Dobove, Pišec. Goste so seznanili z lokalnimi turističnimi znamenitostmi in kulturnim delovanjem. Vrhunec je bil popoldanski nastop vseh sodelujočih na dvorišču gradu Brežice. Letošnje srečanje je privabilo skoraj 400 nastopajočih, ki so se predstavili s svojimi zbori, folklornimi in gledališkimi skupinami, in približno toliko obiskovalcev, ki so se na ta dan združili v slovenski pesmi in besedi. Srečanje Dobrodošli doma je posebno tudi zato, ker opozarja na kulturno dediščino in izročilo, predstavlja kulinariko in skozi različne dejavnosti utrjuje vezi med obiskovalci ter ohranja slovensko identiteto.

Osrednja prireditev srečanja je popoldne potekala v atriju brežiškega gradu, kjer je zbrane med drugimi nagovoril minister za Slo-

Ena skupna s Bizeljskega

vence v zamejstvu in po svetu Gorazd Žmavc, ki opravlja tekoče posle. Letošnjemu srečanju je pripisal posebno vrednost, ker sovпада s stoletnico Cankarjeve smrti in letom evropske kulturne dediščine, rojakom iz sveta in zamejstva pa se

je vnovič zahvalil za njihov neprecenljiv doprinos pri osamosvajanju Slovenije. »Slovenija je z vsemi vami mnogo večja kot sicer,« je dejal minister in dodal, da nas Slovence v matični domovini prizadevanja in ponos Slovencev v zamejstvu in

Druženje ob pijači in jedachi na Bizeljskem

Nastop Encijana na osrednji prireditvi v Brežicah

tujini navdajajo z voljo in upanjem ter pozitivno energijo.

Popoldne je na široko odprl vrata tudi Posavski muzej Brežice, obiskovalci so si do polnoči lahko ogledovali tri razstave: Besede in podobe – Lepljenka, ki je nastala v sodelovanju z brežiško izpostavo JSKD, razstavo Iz mnogih dežel: ob 120. obletnici rojstva Louisa Adamiča v organizaciji NUK-a in Rojstvo novih domovin, ki je nastala v sodelovanju z Rafaelovo družbo.

Encijan je pel na maši v cerkvi sv. Kancijana

Danica Bojković

a
.....

jdovke sodelujejo na Dobrodošli doma

V soboto, 16. junija 2018, se je poln avtobus pevk, plesalk in spremljevalcev napotil v Pišce, majhno vas blizu Brežic. Na avtobusni postaji Brežice so nas sprejeli predstavniki Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu in lokalni vodič Martin, v Pišecah pa ravnateljica Osnovne šole Maksa Pleteršnika. Okrepčali smo se z malico in pogledali odvijajoči se kulturni program. Poleg naše folklorne skupine so sodelovali učenci osnovne šole.

in stopnicami, obdajajo na vseh straneh stanovanjski trakti. Stanovanjski stolp je najdragocenejša in, poleg starega palacija, najstarejša sestavina grajskega kompleksa. Kot posebnost velja izpostaviti reprezentančno sobo v 1. nadstropju, ki je bila nekdaj v celoti poslikana, do danes pa so se ohranile le po-

Na ogled starega gradu in drugih znamenitosti smo se odpeljali z avtobusom, po prelepi naravi pa smo se sprehodili do vrha hribčka, kjer so nas pričakali pišeški ljudski pevci in Ruth. Učiteljica dopolnilnega pouka slovenskega jezika v Srbiji nam je z obilico ljubezni pripovedovala o poučevanju slovenskega jezika ter o jezikoslovcu in slovaropiscu Maksu Pleteršniku, ki je leta 1894 izdal slovensko-nemški slovar. Ogledali smo si njegovo rojstno hišo, kapelico, čebelnjak in kozolec. Potem smo se napotili naprej proti pišeškemu gradu. Kot prvega gospodarja omenjajo viteza Konrada. Grad Pišce je bil sezidan kot utrjena grajska postojanka. Že na prvi pogled je videti znamenja številnih prezidav, ki so dale gradu današnjo podobo. Dvorišče, ki je bilo nekdaj opremljeno z vodnjakom

Dobrodošli doma 2018 - na dvorišču gradu v Brežicah

dobe gradov, ki so bili nekdaj v lasti Mosconov. Drugo nadstropje je bolj gosposko z veliko dvorano in nekdanjim salonom. Današnji grad je rezultat modernejšje adaptacije iz leta 1867. Tedaj je dobil neoromansko preobleko, prenova je bila tako rigorozna, da je skoraj uničila historično podobo gradu. Danes je grad v lasti Ministrstva za kulturo. Poskušajo dati v najem vendar se za to še nihče ni odločil zaradi velikih stroškov obnove. Z nami na gradu so bili tudi člani Bazovice z Reke in štirje mladi iz Srbije.

Na poti nazaj nas je na Pleteršnikovi domačiji pričakala ljudska glasba, osvežili pa smo se z njihovim dobrim vinom, sokovi in vodo. Kosilo so nam pripravili v Osnovni šoli Maksa Pleteršnika, nato je sledil drugi del programa, kjer so peke pišeške pevke, naše Ajdovke in zaplesali folklorniki z Reke. Na koncu smo si izmenjali simbolična darila in se zahvalili domačinom na njihovem izrednem sprejemu.

Ni bilo časa, da bi si bolj podrobno ogledali Brežice, ki so pravi zgodovinski biser arhitekture. Nekaj zanimivosti smo videli z avtobusa, med drugim tudi visok vodovodni stolp, star več kot 100 let, ki sloni na ostankih mestnega obrambnega obzidja. Pester in zanimiv program je bil na dvorišču gradu Brežice – razstave, predavanja, predstavitve, nagrajenci za najboljša dela na

ŽPZ Ajda - dobrodošli doma

temo Slovencev v zamejstvu in izseljenstvu, kulturni program, v katerem je vsaka skupina sodelovala z eno ali dvema točkama, med njimi tudi naš ženski pevski zbor Ajda, ki je zelo lepo zapel Prešernovo Luna sije. Najbolj energičen je bil nastop naših rojakov iz Argentine, pika na i pa je bil svečani koncert v viteški dvorani Posavskega muzeja Brežice, ki ga je pripravila Glasbena šola Brežice z gosti iz Srednje glasbene šole Samobor. Prelepa dvorana, izredna akustika in angelski glasovi učencev so botrovali koncertu, ki se ga bomo še dolgo spominjali.

Domov smo se vrnili utrujeni, a kljub temu prepolni emocij, vtisov in zelo zadovoljni s celotnim dogodkom.

Maja Tatković Diklić

ezmejno srečanje na Platku

Izmenjava kar treh avtobusov, gužva na cestah, dež, dokaj nizka temperatura, pa še in šeje bilo proti odhodu na Čezmejno srečanje na Platak. Ampak ni težave, ki jo dobra družba, svež gorski zrak in topla enolončnica ne morejo rešiti. Sledi foto kolaž:

Brata Velkavrh

Dva nepogrešljiva v zboru Encijan se sončita

Encijan je nastopil na čezmejnem srečanju

Gorski zrak je čudež za dobro počutje...
Puljski pozdrav s Plataka

Zakonca Velkavrh sta tudi zaplesala na čezmejnem srečanju

Grželj, Boris Grželj...

Marjan Breclj, predsednik Sveta slovenske narodne manjšine IŽ

Maneštra, fižolova enolončnica...in so vsi siti.

Predsednica SKD Istra Danica Avbelj z vnuki

Tinka in Frančiška

Vasja Simonič je v imenu društva Snežnik, Lovran organiziral čezmejno srečanje na Platku

Maja Tatković Diklić

r
.....

razstava slikarske delavnice

Kaj so se skozi leto naučili, so 29. junija 2018 v Galeriji društva pokazali udeleženci slikarske delavnice na svoji letni razstavi. Nekateri med njimi so začetniki, nekateri pa so že nekaj let udeleženci delavnice, ki jo vodi akademska slikarka Neva Pibernik Stančić.

Druženje na razstavi

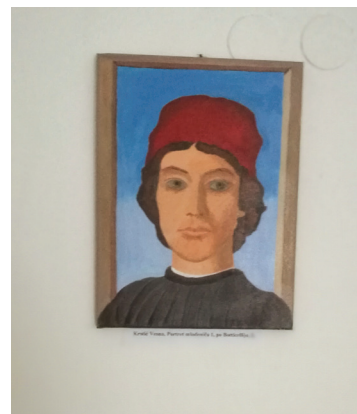
Neva Pibernik Stančić, voditeljica slikarske delavnice

Slika Duše Čivljak

Slika Gracije Škopac

Slika Vesne Krstić

Maja Tatković Diklić

itrarski koncert

Zvoki citer so v petek, 6. 7. 2018 popeljali publiko, ki se je zbrala v Galeriji Slovenskega kulturnega društva Istra, v drugi čas in drugo okolje. Profesor Peter Napret, ki je profesor violine, ampak se je zaljubil v citre, je v sodelovanju z našim društvom tudi letos organiziral šolo citer. Pridne citrarke so vadile celo leto, posebej pa prejšnji teden, in pokazale kaj znajo. Publika je, tako kot vsako leto, bila navdušena.

Citre

Citre so ljudsko strunsko glasbilo iz družine brenkal, razširjeno predvsem v alpskih deželah. Imenujejo jih tudi klavir malega človeka. Imajo 30 do 45 strun, od tega 4 ali 5 melodijskih, ostale so spremljevalne. Na melodijske strune se igra s trzalicco, na spremljevalne pa s prsti levece. Glasbilo je narejeno iz podolgovate nizke lesene skrinje, po navadi z izbočeno zunanjo daljšo stranico in ima zgornji plošči položno napete strune, ki so različno uglasene. Melodijske strune so napete čez ubiralko s prečkami za prijeme. Kupilne, t. i. akordične ali koncertne citre so bile ob koncu 19. stoletja priljubljene zlasti po trgih in mestih za hišno muziciranje. Ker so jih dobivali večinoma od avstrijskih ali nemških izdelovalcev, so jih imenovali tudi nemške citre, za razliko od slovenskih, doma narejenih, ki so bile v rabi na podeželju.

Med obema vojnama je navdušenje za citre polagoma splahnelo, le posamezniki so še segali po njih. Po drugi vojni pa so postale zopet bolj popularne, toda v drugačnih okoliščinah. Deloma jim je dal svojo veljavo Ansambl Mihe Dovžana, ki je temu „slovenskemu alpskemu“ glasbilo pridružil še kitaro in bas ter s tem ustvaril svoj tip narodno-zabavnega ansabla.

Citre so postale zelo znane, ko je bila na njih izvajana spremljevalna glasba v znanem filmu Tretji mož Carola Reeda. Uporabljene so bile tudi v filmski glasbi Urba-

Citarke citrajo

Prof. Peter Napret in citrarke

na Kodra za film Cvetje v jeseni. Kar nekaj filmov je, v katerih so avtorji glasbe posebej poudarili citre. Tako so se tudi z zaprašenih podstrešij začeli vračati pozabljeni inštrumenti.

Maja Tatković Diklić

iolina kraljica inštrumentov

Mladi violinisti so v nedeljo, 8. 7. 2018 v Galeriji SKD Istra pokazali kaj znajo. Profesorja Plamenka Dražil in Rok Hrvatin že tradicionalno, v sodelovanju z našim društom, organizirajo Glasbeno Pulo, poletno šolo violine in viole. Udeleženci „Glasbene Pule“ so vsako leto učenci iz Slovenije in Hrvaške, ki igrajo violino ali violo.

V nabito polni Galeriji so nas zvoki godal popeljali v neko drugo dimenzijo. Nastopalo je 9 otrok in mladih, od začetnikov do tistih, ki se pripravljajo za akademijo. Zaključek koncerta je bil nastop Maja Jurišiča, ki je letos dobil glasbeno štipendijo na Kitajskem, in ki je včasih bil udeleženec poletne šole violine. Presenečenje pa je bil duet, argentinski tango, ki ga je Maj igral s svojo bivšo profesorico Plamenko Dražil.

Glasbena Pula 2018 in profesorji (z leve proti desni Matija Potisk, Plamenka Dražil in Rok Hrvatin)

Maj Jurišič je igral Montijev Čardaš.

Maj in njegova bivša profesorica Plamenka Dražil. Duet - tango

Udeleženci poletne šole so tako najmlajši kot tudi tisti, ki se pripravljajo za akademijo.

Maja Tatković Diklić

t
.....ri slastne
sorodnice

LUBENICE

Prednica lubenice izvira iz južne Afrike, kjer še danes raste kot divja rastlina. Bila je pomemben vir tekočine in hrane za plemena, ki so prečkala puščavo Kalahari. Ta plemena so lubenico ponesla v dolino Nila. Prve zapise v obliki hieroglifov na stenah o načrtovani žetvi lubenic so našli v Egiptu in segajo 5000 let nazaj. Poznamo več kot 1200 vrst lubenic. Lubenica je sadje in zelenjava obenem. Med sadje jo uvrščamo, ker je vzgojena iz semen, ima sladek in osvežujoč okus in je sorodnica melone. Hkrati je zelenjava, ker podobno kot ostale zelenjavnice raste na njivi in je iz iste družine kot kumare, bučke in buče.

Lubenica je odličen vir najpomembnejših antioksidantov. Ima veliko vitamina C, vitamina A, vitamina B6 in likopena, ki je ključna snov v boju proti srčnim boleznim in nekaterim tipom rakov. Ima ga celo več kot paradižnik, ki ga običajno povezujemo z visoko vsebnostjo likopena. Lubenica pozitivno vpliva na delovanje ledvic, saj spodbuja izločanje strupov iz telesa in preprečuje okužbe na izločalih. Lubenica vsebuje tudi kalij, ki je pomemben za pravilno delovanje mišic in živčnega sistema,

pomaga pri ravnovesju elektrolitov in kislosti v telesu in pomaga uravnati krvni tlak. Lubenico sestavlja 91 % vode.

MELONE

Človeštvo jo pozna že 6000 let. Prvi so melone gojili Egipčani, Kitajci in Perzijci. Divje melone so danes razširjene na območju Turčije, Irana in Armenije, njihove sorodnice pa tudi v Afriki, Južni Aziji in Avstraliji. Poznamo več kot 200 vrst melon, ki tako kot buče in bučke sodijo v družino bučevk (lat. Cucurbitaceae).

Melona vsebuje veliko vitamina A in vitamina C. Poleg vitaminov vsebuje tudi pomembnejše minerale, kot so kalcij, magnezij, fosfor, kalij in železo. Melona krepi organizem in dobro deluje na jetra, črevesje in kosti. Ker vsebuje veliko folne kisline, je odlična poletna osvežitev za nosečnice in doječe matere. Vsebuje saharozo, zato ni primerna za diabetike. V meloni je 86 % vode.

nih barvah z okusom po lešnikih ali orehah in užitna semena.

Bučke vsebujejo obilo vitaminov in mineralov, kot so betakaroten, vitamine C, B in E, lutein, fosfor, kalcij, kalij, mangan in magnezij. Bučke so lahko prebavljive in nizkokalorične, zato so priporočljive pri težavah s prebavo in shujševalnih dietah. Raziskave kažejo tudi, da znižujejo raven holesterola v krvi in preprečujejo bolezni srca. Tako kot pri meloni in lubenici, je vsebnost vode visoka – 93 %.

BUČKE

Izvirajo iz orjaških buč, ki so jih okoli 5500 let pr. n. št. poznali v tropskih predelih Južne in Srednje Amerike. Buče v Evropi začnejo uporabljati v 16. stoletju, prvi zapisi o bučkah pa se pojavijo šele leta 1901 v severni Italiji.

Danes poznamo na ducate vrst bučk in tudi buč, razlika med bučo in bučko pa je precejšnja. Bučke (lat. *Cucurbita pepo*) so cukini in patišonke, rastejo poleti na grmičku, se ne skladiščijo, užitni so tako cvetovi kot plodovi. Buče (lat. *Cucurbita maxima*, *Cucurbita moschata*) so vrtno, jedilne ali zimske buče, ki rastejo na dolgih poganjkih, so posebnih oblik, imajo debelo kožo, zelo okusno meso v različ-

27. 7. 2018

**Giuseppe Verdi: opera
AIDA**

Arena, 21h

29. 7. 2018

**Carl Orff:
Carmina burana,
scenska kantata**

Arena, 21. 30h

3. 8. 2018

**Amira Medunjanin & Trondheim Solistene, e
tno jazz koncert**

Arena, 21h

18. 8. 2018

**Zdravko Čolić,
pop koncert**

Arena, 21h

25. 8. 2018

**Hauser & friends
Stjepan Hauser, Zagrebska filharmonija in
drugi**

Arena, 21h

„Lahko bi hodil brez roke, brez očesa, da celo brez nosa bi se dalo živeti... A kadar človek nima prepričanja, tedaj je samo še senca brez telesa, knjiga brez vsebine...”

Ivan Cankar, O človeku, ki je izgubil prepričanje

mavrica